

Hịch Tịch Ng Sĩ

Tác Giả: Châu Nguyễn n s u t m
Thứ Sáu, 18 Tháng 9 Năm 2009 13:48

Dịch tịch tịch ng hịch văn, thịch tịch tịch c gọi là Hịch Tịch Ng Sĩ, là bài hịch của Trần Hưng Đạo

Ta thịch tịch nghe: Kỵ Tín (1) đem mình chết thay, cứu thoát cho Cao Đệ; Do Vu (2) chìa lưng chết cứu giáo, che chết cho Chiêu Văn. Dịch Nhịch tịch (3) nuốt than, báo thù cho chết; Thân Khoái (4) chết tay cứu n cho n c. Kinh Dịch tịch (5) mất chàng tu sĩ trẻ, thân phò Thái Tông thoát khỏi vòng vây Thủ Sung; Cồ Khanh (6) mất bệ y tội xa, miến ng m ng Lạc Sơn, không theo m u k nghịch tịch c. Tịch x a các bịch trung thịch nghĩa sĩ, bịch mình vì n c, dịch nào chết ng có? Ví thịch m y ng tịch i đó cịch khịch khịch theo thói n thịch tịch tình thì cũng dịch n chết hoài tịch x a, sao có thịch tịch u danh tịch sách cùng tịch i dịch t muôn dịch i bịch hịch dịch c?

Các ngịch tịch i vịch n dòng võ tịch tịch ng, không hiịch u văn nghĩa, nghe nhịch tịch chuyịch n y nịch a tin nịch a ngịch. Thịch vịch c dịch i trịch tịch c hịch ng tịch m không bàn. Nay ta tịch y chuyịch n Tịch ng, Nguyên mà nói: Vịch tịch ng Công Kiên (7) là ngịch tịch i thịch nào? Nguyễn Văn Lập tịch tịch tịch ng cịch a ông tịch i là ngịch tịch i thịch nào? Vịch y mà đem thành Điệ u Ngịch (8) tịch n tày cái dịch u dịch tịch ng dịch u vịch i quân Mông Kha (9) dịch tịch ng dịch tịch ng trăm vịch n, khiịch n cho sinh linh nhà Tịch ng, dịch n nay còn dịch i tịch n sâu! Cịch t - đấi - ngịch t - lang (10) là ngịch tịch i thịch nào? Xịch - tu - tịch (11) tịch tịch tịch ng cịch a ông tịch i là ngịch tịch i thịch nào? Vịch y mà xông vào chịch n lam chịch tịch ng xa xôi muôn dặm, đánh quịch quân Nam Chiệ u (12) trong khoịch ng vịch tuịch n, khiịch n cho quân trịch tịch ng ngịch tịch i Thất dịch n nay còn tịch u tịch ng tịch t!

Huịch ng chi, ta cùng các ngịch tịch i sinh ra phịch i thịch i loịch n tịch c, tịch n lên gịch p buịch i gian nan. Lén nhìn sịch ngịch y đi tịch i nghênh ngang ngoài dịch tịch ng, uịch n tịch c tịch i cú điệ u mà lăng nhịch c trịch u đình; đem tịch m thân dê chó mà khịch rịch tịch phịch. tịch mịch nh Hịch t Tịch t Liệ t (13) mà đòi ngịch c tịch a, dịch phịch ng tịch lòng tham không cùng; khoác hiịch u Vân Nam vịch tịch ng (14) mà hịch ch bịch c vàng, dịch vết kiệ t cịch a kho có hịch n. Thịch t khác nào đem thịch t ném cho hịch đói, tránh sao khịch i tai hịch a vịch sau.

Ta thịch tịch tịch tịch bịch a quên ăn, nịch a đêm vịch gịch i, ruịch t đau nhịch cịch t, nịch c mịch t dịch m đìa; chịch giịch n chịch a thịch xịch thịch t, tịch da, ăn gan, uịch ng máu quân thù; dịch u cho trăm thân ta phịch i ngoài nịch i cịch, nghìn thân ta bịch c trong da ngịch a (15), cũng ngịch tịch n xin làm.

Các ngịch tịch i tịch lâu dịch tịch i trịch tịch ng, nịch m giịch binh quyịch n, không có mịch c thì ta cho áo; không có ăn thì ta cho cịch m. Quan thịch p thì ta thăng tịch tịch c; tịch c ít thì ta cịch p tịch tịch ng. Đi thịch y thì ta cho thuyịch n; dịch bịch thì ta cho ngịch a. Lâm trịch n mịch c thì cùng nhau sịch ng chịch t; dịch tịch c nhàn hịch thì cùng nhau vui cịch tịch i. So vịch i Công Kiên đấi kịch tịch tịch tịch ng, Ngịch t Lang đấi ngịch tịch i phịch tá nào có kém gì?

Nay các ngái ngái nhìn chánh cá mà không biát lo; thân cháu quác sá mà không biát thán. Làm táng triáu đáng háu quân man mà không biát tác; nghe nhác thái tháng (16) đái yán sá ngáy mà không biát cám. Có ká láy viác chái gà làm vui; có ká láy viác cá bác làm thích. Có ká chăm lo ván ruáng đá cung pháng gia đình; có ká quyán luyán vá con đá tháa lòng vá ká. Có ká tính đáng sán nghiáp mà quên viác nác; có ká ham trò sán bán mà trá viác quân. Có ká thích ráu ngon; có ká mê giáng nhám. Náu bát chát có giác Mông Thát tràn sang thì cáa gà tráng không đá đám tháng áo giáp cáa giác; máo cá bác không đá thi hành máu lác nhà binh. Ván ruáng nhiáu không chuác nái tám thân ngàn vàng; vá con bán không ích gì cho viác quân quác. Tián cáa đáu lám không mua đác đáu giác; chó sán tuy hay không đái đác quân thù. Chén ráu ngát ngon không làm giác say chát; giáng hát réo rát không làm giác đác tai. Lúc báy giá chúa tôi nhà ta cùng bá bát, đau xót biát cháng nào! Cháng nháng thái áp (17) cáa ta không còn mà báng lác các ngái cũng thuác vá tay ká khác; cháng nháng gia quyán cáa ta bá đái mà vá con các ngái cũng bá ká khác bát đái; cháng nháng xã tác tá tông ta bá ká khác giáy xéo mà phán má cha ông các ngái cũng bá ká khác bái dào; cháng nháng thân ta kiáp này cháu nhác đán trăm năm sau tiáng nhá khôn ráa, tên xáu còn láu, mà gia thanh các ngái cũng không khái mang danh là táng bái trán. Lúc báy giá, đáu các ngái muán vui chái tháa thích, pháng có đác cháng?

Nay ta bá o thát các ngái: nên láy viác "đát mái láa đái đáng cái ná" (18) làm nguy; nên láy đáu "kiáng canh nóng mà thái rau nguái" (19) làm sá. Phái huán luyán quân sĩ, táp đát cung tên, khián cho ai náy đáu giái nhá Báng Mông (20), mái ngái đáu tài nhá Háu Nghá (21), có thá bêu đáu Hát Tát Liát đái cáa khuyát, làm ráa thát Vân Nam váng á Cáo Nhai (22). Nhá thá cháng nháng thái áp cáa ta mãi mãi váng bán (23) mà báng lác các ngái cũng suát đái tán háng; cháng nháng gia thuác ta đác cá má êm giáng nhám, mà vá con các ngái cũng trăm tuái sum váy; cháng nháng tông miáu ta đác cá háng ngá khối nghìn thu mà tá tiên các ngái cũng bán mùa thá cúng; cháng nháng thân ta kiáp này tháa chí, mà đán các ngái, trăm đái sau còn đá tiáng thám; cháng nháng tháy hiáu ta không há mai mát, mà tên há các ngái cũng sá sách láu truyán. Lúc báy giá, đáu các ngái không muán vui chái, pháng có đác không?

Nay ta chán lác binh pháp các nhà háp thành mát quyán, gái là Binh thá yáu lác. Náu các ngái biát chuyên táp sách này, theo lái ta đáy báo, thì trán đái là thán tá; nhác báng khinh bá sách này, trái lái ta đáy báo thì trán đái là nghách thù.

Vì sao váy? Giác Mông Thát vái ta là ká thù không đái trái chung, mà các ngái cá đám nhiên không muán ráa nhác, không lo trá hung, lái không đáy quân sĩ, cháng khác nào quay mũi giáo mà xin đáu hàng, giá tay không mà cháu thua giác. Náu váy, rái đây, sau khi đáp yên nghách tác (24), đá thán muán đái, há còn mát mũi nào đáng trong cái trái che đát chá này náa?

Hịch Tịch Ngô Sĩ

Tác Giả: Châu Nguyễn sáu tám
Thứ Sáu, 18 Tháng 9 Năm 2009 13:48

Cho nên ta viết bài hịch này để các người hiểu rõ bụng ta.

Huân Chi

(Dịch lại trên cơ sở các bản dịch cũ) (25)

Chú thích:

(1) Kỵ Tín: một tướng của Hán Cao Tổ. Khi Hán Cao Tổ bị Hoàng Vũ vây ở Huỳnh Dĩnh. Kỵ Tín giúp Hán Cao Tổ ra hàng, bị Hoàng Vũ chém chết. Hán Cao Tổ nhờ đó trốn thoát.

(2) Do Vu: Tướng của Sở Chiêu Vương thời Xuân thu. Theo Tả truyện Sở Chiêu Vương bị nước Ngô đánh phải lánh sang phương Đông, một đêm bị cướp vây đánh. Do Vu đã chia lòng ra che chở cho vua mình.

(3) Đỗ Nhàn: gia đình của Trí Bá thời Chiến quốc. Trí Bá bị Triệu Tử Long giết chết. Đỗ Nhàn bèn nuốt than cho khác giới đi, giúp làm hành khất, mượn giới Tử Long để báo thù cho chết.

(4) Thân Khoái: viên quan giao cá của Tả Trang Công thời Xuân thu. Trang Công bị Thời Trĩ giết, Thân Khoái bèn chết theo chết.

(5) Kinh Đốc: tục Uất Trì Cung đời Đường. Khi Đường Thái Tông (bấy giờ còn là Tán Vương) bị Vương Thập Sung vây, ông đã lấy mình che chở, giúp vua chạy thoát.

(6) Cố Khanh: họ Nhan, bị tội của nhà Đường. Khi An Lộc Sơn nổi loạn, đánh đuổi Đường Huyền Tông ông đã chết vì mệnh An Lộc Sơn và bị chôn sống.

Hồch Tòng Sĩ

Tác Giả: Châu Nguyán sáu tám

Thứ Sáu, 18 Tháng 9 Năm 2009 13:48

(7) Váng Công Kiên: tác Váng Kiên táng nhà Táng, giá Háp Châu (Tá Xuyên), đã huy đáng quân dân chián đáu á núi Đáu Ngá cám cá vái đáo quân Mông - Cá do Môngke (Mongka, phiên âm Hán Viát là Mông Kha) chá huy, trong 4 tháng trái. Đán khi Môngke chát, quân Mông Cá đành phái rút.

(8) Đáu Ngá: tên mát trái núi rát hiám trá á Tá Xuyên, ba mát nhìn xuáng sông. Đái Táng, Dá Giái có đáp thành á đó.

(9) Mông Kha: tác Môngke (Mongka) là anh cáa Hát Tát Liát (Qubilai), làm Đái hán (Chúa tá) Mông Cá tá năm 1251, táng trác tiáp chá huy cuác vián chinh sang Trung Quác và các nác á phía Đông. Chính y bá tá trán á thành Đáu Ngá trong cuác vây hám đái quân nhà Táng do Váng Công Kiên chá huy.

(10) (12) Cát - đái - ngát - lang: tác Uryangkhađai (Uriyangqadai), là mát táng giái cáa Môngke con viên táng nái tiáng Nubutai (Subutai). Uryangkhađai táng nhán lánh Môngke, cùng vái Hát Tát Liát đánh chiám nác Nam - chiáu, mát nác á vào khoáng giáa hai tánh Tá xuyên và Vân Nam thá đá Đái - lý (Vân Nam). Uryangkhađai cũng chính là viên táng chá huy đáo quân xâm lác Viát Nam lán thá nhát (1258).

(11) Xích-tu-tá: Xem Kháo đánh 3.

(13) Hát Tát Liát: tác Khubilai (Qubilai), em ruát và là táng cáa Môngke. Sau khi Môngke chát (1259), Hát Tát Liát đã tá xáng làm Đái hán á Khai Bình, tá chác cuác nái chián tranh giành ngôi báu vái em ruát là Aric Bukê (AriqBuka). Năm 1264, Aric Bukê đáu hàng, Hát Tát Liát bán đái đá Yên Kinh, tác Bác Kinh ngày nay và đán năm 1271 thì đát quác hiáu là Nguyên. Hát Tát Liát chính là Nguyên Thá Tá.

(14) Vân Nam váng: tác Hughêđá (Hugaci) con Hát Tát Liát, đác phong làm Vân Nam váng năm 1267, đóng quân á Vân Nam vái nhiám vá kháng chá các dân tác thiáu sá vùng này cũng nhá làm áp lác quân sá đái vái nác ta lúc báy giá.

(15) Nghìn thấy ta bßc trong da ngßa: lßy ý ß câu nói cßa Mã Vißn đßi Hán (trong Hßu Hán thß) Đßi trßng phu đßng tß cßng trßng, dĩ mã cách khßa thi nhß. Nghĩa là: Bßc đßi trßng phu nên chßt ß gißa chißn trßng, lßy da ngßa mà bßc thßy.

(16) Nhßc thái thßng: nhßc cßa trißu đình dùng trong nhßng tß lß quan trßng ß tông mißu. Bßy giß là thßi kß ngoßi giao gißa ta và quân Nguyên, trong nhßng tßc yßn tßp sß gißc, trißu đình phßi dùng đßn nhßc thái thßng đß giúp vui. Trßn Qußc Tußn coi đó là mßt đßi u nhßc nhß.

(17) Thái ßp: phßn đßt vua phong cho các vßng hßu.

(18) Đßt mßi lßa đßi đßng cßi nß (thß hßa tích tàn), lßy tß mßt câu văn cßa Hán thß. Phù bão hßa, thß chi tích tân chi hß nhi tßm kß thßng; hßa vß cßp nhiên nhân vß chi an, nghĩa là: "ôm mßi lßa đßt đßi đßng cßi rßi nßm lên trên, lßa chßa kßp cháy vßn cho là yên".

(19) Kßng canh nóng mà thßi rau ngußi (trßng canh xuy tß): xußt xß tß mßt câu văn cßa Sßt Trßng ß canh nhi xuy tß hß : ý nói: ngßi bß bßng vì canh nóng, trong lòng e sß, dù gßp rau ngußi đßi nßa, cũng lßy mißng thßi.

(20) (21) Bàng Mông, Hßu Nghß : hai nhân vßt bßn cung gißi trong thßn thoßi Trung Qußc.

(22) Cßo Nhại: nßi trú ngß cßa các vua "chß hßu" khi vào chßu vua Hán ß Trßng An.

(23) Mßi mßi vßng bßn: đßch thoát câu vßn vi thanh chißn: Sách Thß thuyßt chép rßng: Vßng Tß Kính đßm nßm ngß ß trai phòng thßy mßt bßn trßm lßn vào nhà, trßm hßt mßi vßt. Ông tß tßn nói vßi chúng: cái nßm xanh (thanh chißn) này là đß cũ cßa nhà ta, các ngßi đßng lßy. Tác giß mßn đßn này đß nói bóng vß nhßng cßa cßi lßu truyßn tß đßi nß đßn đßi kia.

(24) Nguyên văn là Bình lß chi hßu. Bßn đßch cßa Trßn Trßng Kim cũng nhß bßn chú thích cßa Đßng Qußng Hàm trong Vißt Nam thi vßn hßp tuyßn, 1942, đßu cho Bình lß là tên đßt. Bùi Văn Nguyên cũng ß đoán Bình lß tßc là vùng Phù lß thußc thß trßn Kim Anh, huyßn Sóc Sßn,

Hà Nái ngày nay. Nháng chúng tôi tán thành cách đách cáa Ngô Tát Tá, Phan Ká Bính... coi đây là mát táchá viác bình đánh giác nói chung.

(25) Bán đách này có tham kháo và chán lác câu chá các bài đách trong quá khá cáa Trán Tráng Kim (Viát Nam sá lác), Ngô Tát Tá (Văn hác đái Trán, 1940), Nguyán Đáng Chi (Viát Nam cá văn hác sá, 1941), Chu Thiên (Cháng quân Nguyán, 1957), Bùi Văn Nguyán (Háp tuyán thá văn Viát Nam, 1962), Cao Huy Giu (Bd, ĐVSKTT, 1967), Hà Văn Tán và Phám Thá Tám (Cuác kháng chián cháng xâm lác Nguyán Mông, 1967).

Lái Di Chúc cáa Vua Trán Nhân Tôn

"Các ngá i chá quên, chính nác lán mái làm nháng đáu báy bá, trái đáo. Vì ráng há cho mình cái quyán nói mát đáng làm mát náo. Cho nên cái háa lâu đái cáa ta là háa Trung Hoa. Chá coi tháng chuyán ván vát xáy ra trên biên ái. Các viác trên, khián ta nghĩ tái chuyán khác lán hán. Tác là há không tôn tráng biên giái qui ác. Cá luôn luôn đát ra nháng cái cá đá tranh cháp. Không thôn tính đác ta, thì gám nhám ta. Há gám nhám đát đái cáa ta, lâu đán há sá bián giang san cáa ta tá cái tá đái báng thành cái tá chim chích. Váy nên các ngá i phái nhá lái ta đán: " Mát tác đát cáa tián nhân đá lái, cũng không đác đá lát vào tay ká khác ". Ta cũng đá lái nhán nhá đó nhá mát lái di chúc cho muôn đái con cháu."